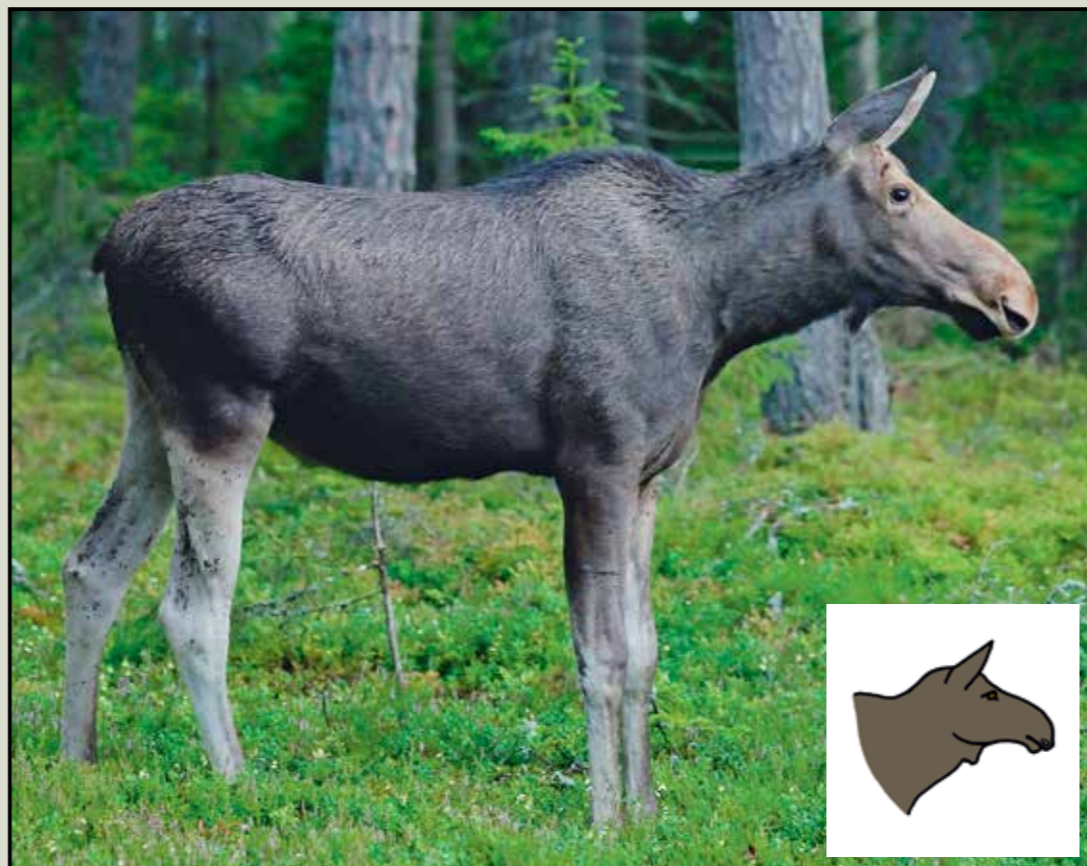

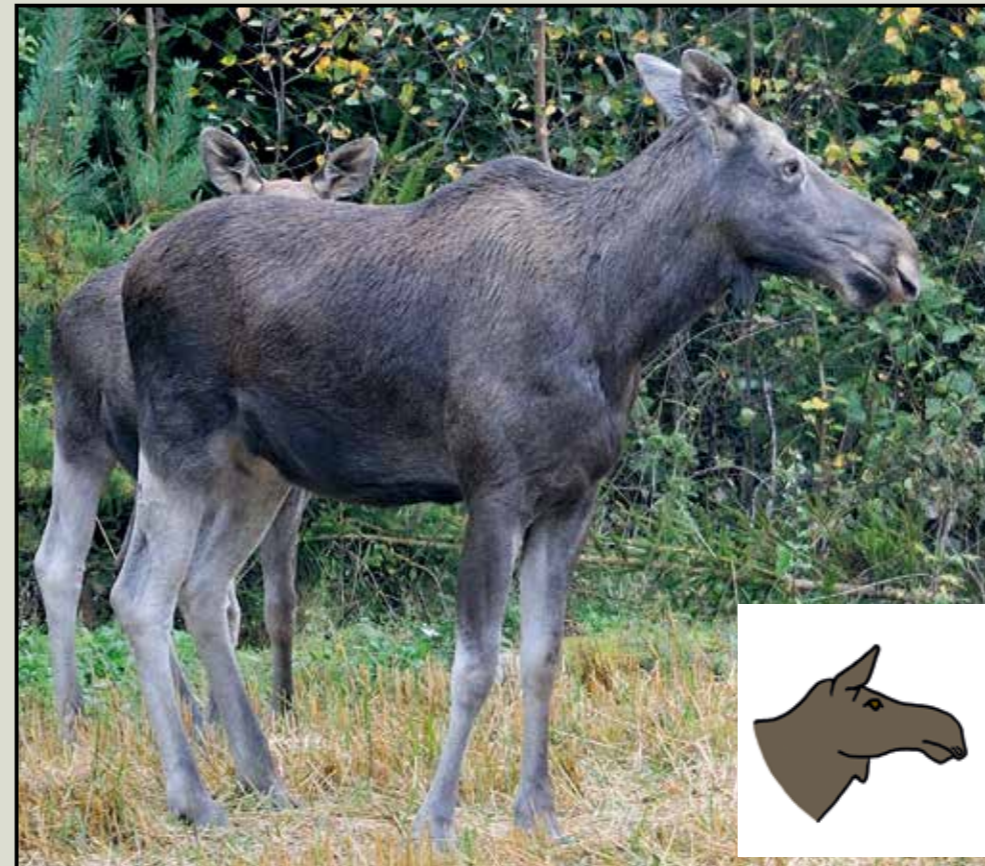
HIRVEN IÄN TUNNISTAMINEN

- Esimerkkejä elävän hirven indikaattoreista ja iän varmistamisesta

Hirven kehon koko kasvaa iän myötä, mikä helpottaa eläimen ikäryhmän tunnistamista. Eri ikäryhmillä on myös muita niille tyypillisiä ominaispiirteitä, mutta hirven ulkonäkö voi vaihdella mm. vuodenajasta ja säästä riippuen. Tästä syystä oikean ikäryhmän tunnistamiseksi tarvitaan monesti useita eri indikaattoreita.

1½-vuotiaalla hieholla on suhteellisen lyhyt pää, kevyt keho sekä jokseenkin suorat selkä- ja vatsalinjat.

Täysikasvuisella lehmällä on suhteellisen pitkä pää, voimakas keho sekä jokseenkin kaarevat selkä- ja vatsalinjat.

Se, kuinka hyvin hirven tunnistaminen ennen kaatoa onnistui, voidaan tarkistaa hampaiden lukumäärän ja ulkonäön perusteella.

Kaadettujen hirvien iän tarkistaminen onkin hyvä tapa harjoitella elävien hirvien eri ikäryhmien tunnistamista.

Puolivuotiaalla hirvellä (vasalla) on lyhyt ja kolmikulmainen pää sekä tuuhea harja.

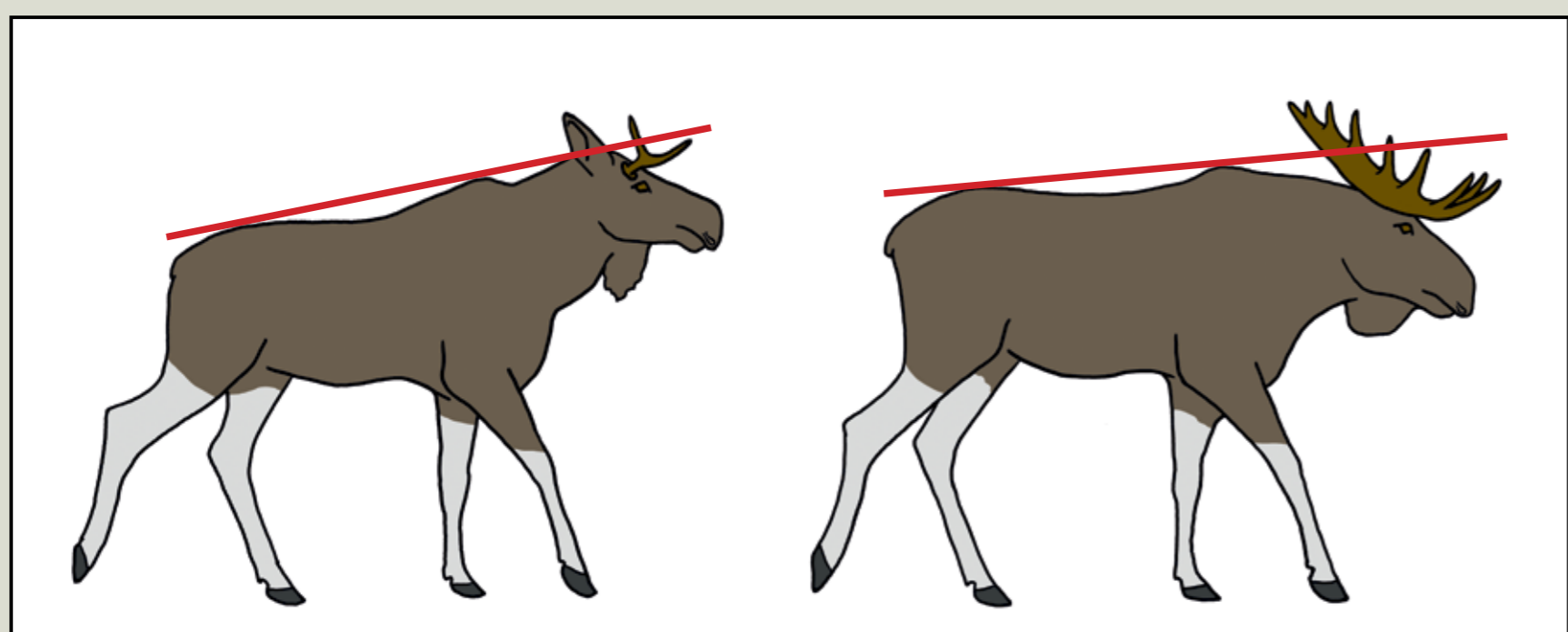
1½-vuotiaalla uroksella on lyhyt ja kevyt keho, kapea kaula, pienet sarvet sekä usein lyhyt ja varteva pää. Alahuulen takareuna on selkeästi erillään leukaparrasta.

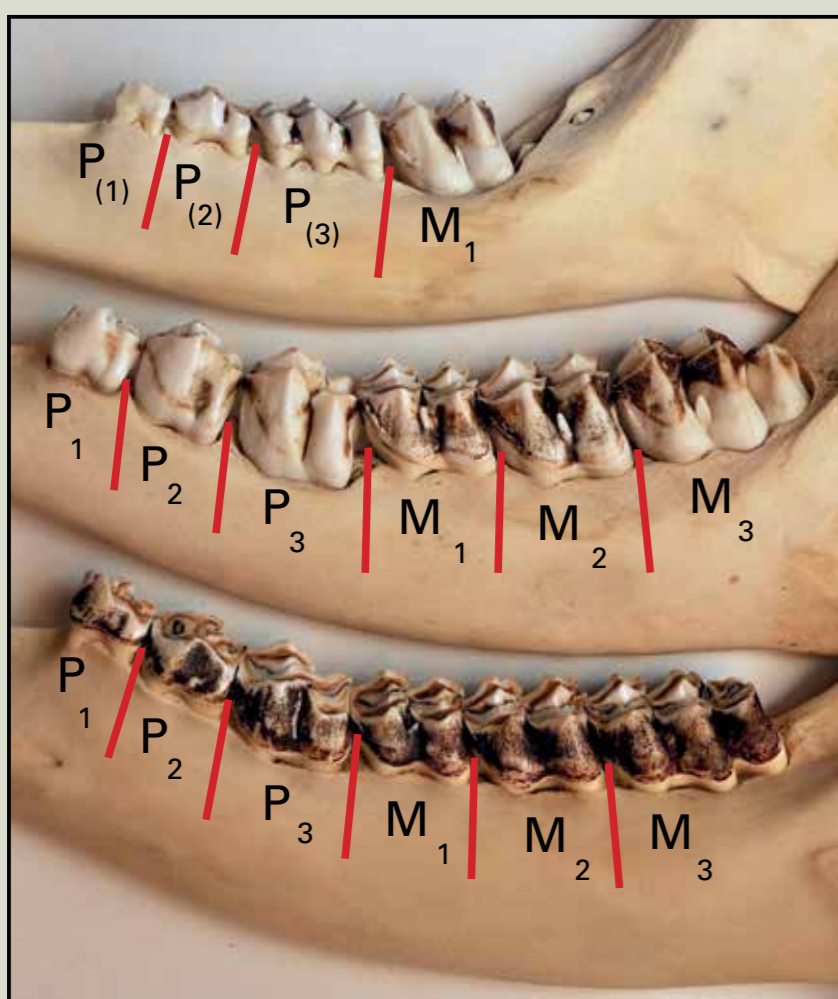
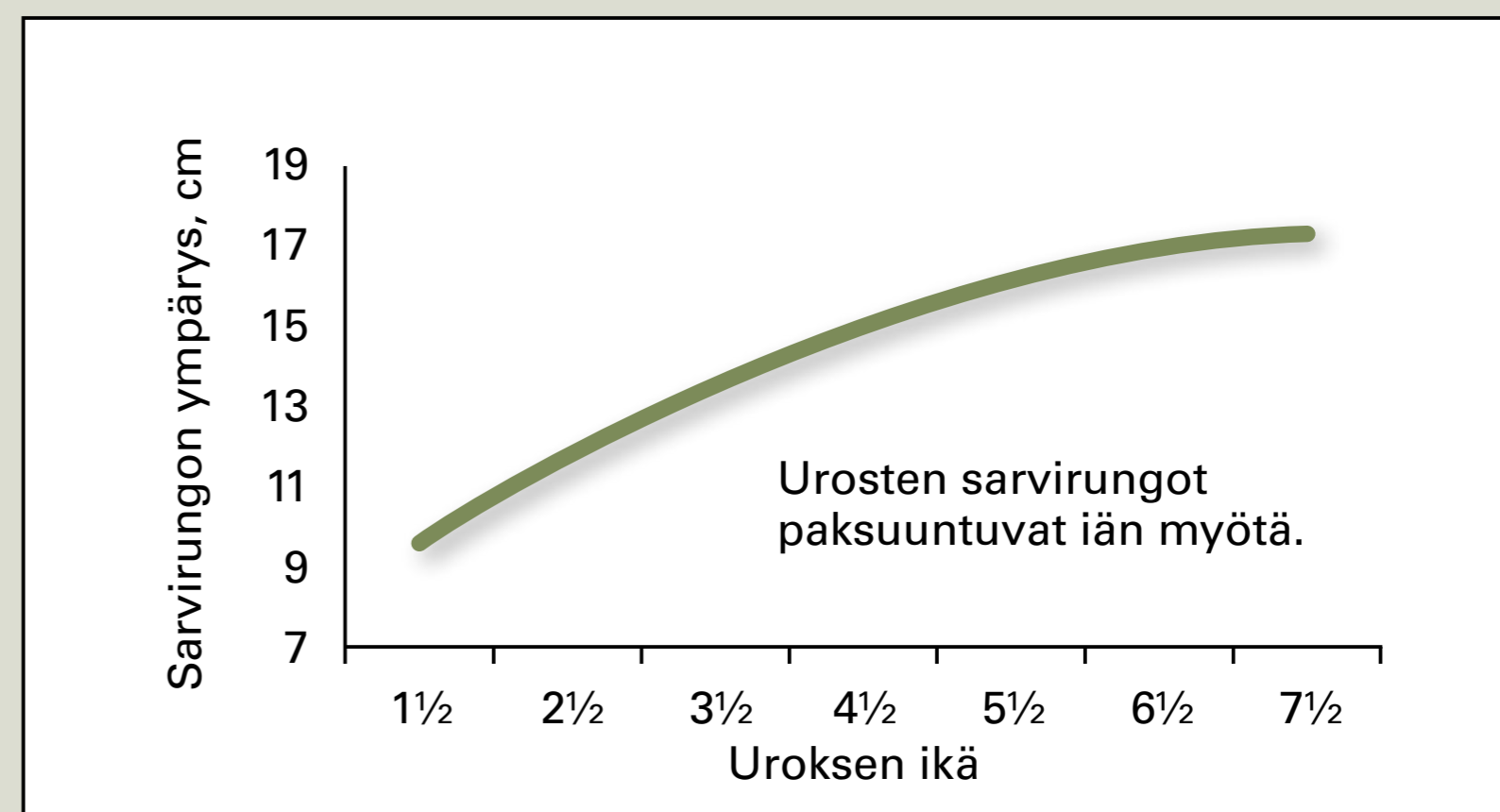
2½ – 5½-vuotiaalla uroksella on vielä suhteellisen kevyt keho, kapea kaula ja pienet sarvet. Ikäryhmän nuorempien urosten leukaparta on selkeästi erillään alahuulen takareunasta, kun taas vanhempien urosten leukaparta alkaa aivan alahuulen alta.

Täysikasvuisella uroksella (≥ 6½-v.) on kookas ja lähes nelikulmainen keho, tukeva kaula, suuret ja paksut sarvet sekä usein alaspäin suunnattu pää. Leukaparta alkaa heti alahuulen jälkeen ja on usein lyhyt ja pyöreä.

Jos uros liikkuu normaalitilanteessa niin, että sen takaraivo on lanteesta lapaan kuvatus linjan yläpuolella, uros on usein nuori. Jos takaraivo on linjan alapuolella, uros on usein täysikasvuinen.

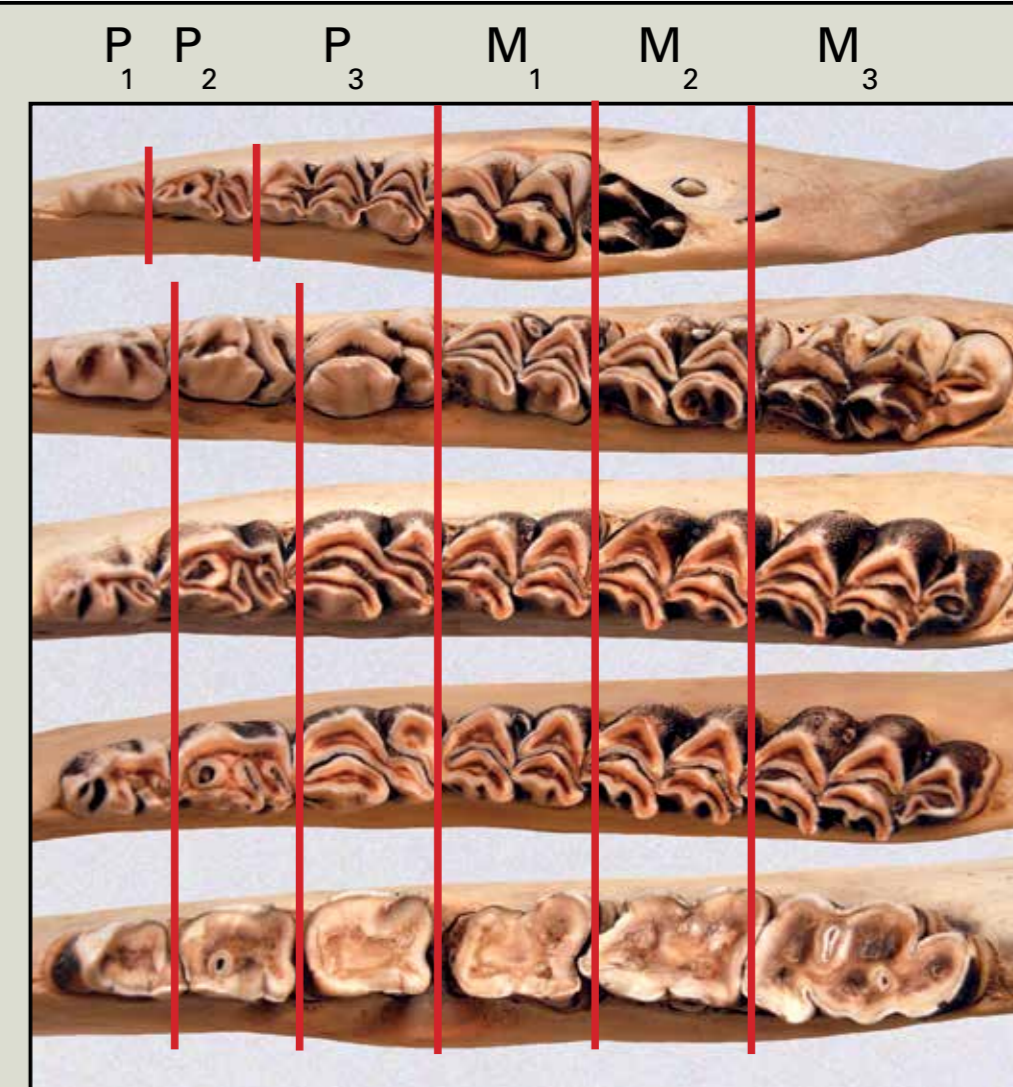
Normaalilla vasalla (½-v.) on neljä poskihammasta alaleuan yhdellä puolella, joista kolmas edestäpäin (P3) on kolmiosainen. 1½-vuotiaalla hirvellä on kuusi poskihammasta, joista kolme ensimmäistä (P1 – P3) on muita vaaleampia. Myös viimeinen hammas (M3) voi olla vaaleampi, jos se on hiljattain tullut esille. Heikosti kehittyneellä 1½-vuotiaalla hirvellä voi vielä olla maitohampaat, ja sen takia kolmas hammas edestäpäin on kolmiosainen (P3). Yli 2-vuotiaalla hirvellä on kuusi tummaa poskihammasta.

Etuhampaiden avulla voidaan tehdä karkea jako. Hirvillä, jotka ovat noin 5½-vuotiaita tai vanhempia, on tumma kulumispinta etuhampaiden kärjissä. Mitä vanhemmaksi hirvi tulee, sitä selkeämmäksi ja leveämmäksi tumma kulumispinta muuttuu. Jos tummaa kulumispintaa ei näy, hirven ikä on noin 4½ vuotta tai vähemmän.

1½-vuotias hirvi on helppo tunnistaa laitimmaisesta etuhampaasta. Jos hammasjuuri on niin avoin, että sinne mahtuu tulitikku, hirvi on 1½-vuotias. Jos hammasjuuri on kasvanut umpeen eikä sinne mahdu hammastikkua, hirvi on vanhempi.

Hirven hampaat kuluvat vuosien mitaan. Nuoren hirven poskihampaissa on terävät hammasharjanteet, jotka tasoittuvat iän myötä. Hampaiden kulumisasteesta voi siis päätellä hirven iän. Ylhäältä: vasa (½-v.), nuori (1½-v.), nuori (noin 3½-v.), täysikasvuinen (noin 7½-v.) ja vanha (noin 20-v.).

HUOM! Nämä esimerkit ovat vain suuntaa-antavia. Hirvien kehitystä omalla hirvitalousalueella tulee paikallisten erojen takia tarkastella alueella kaadettujen hirvien varmistetun iän pohjalta.

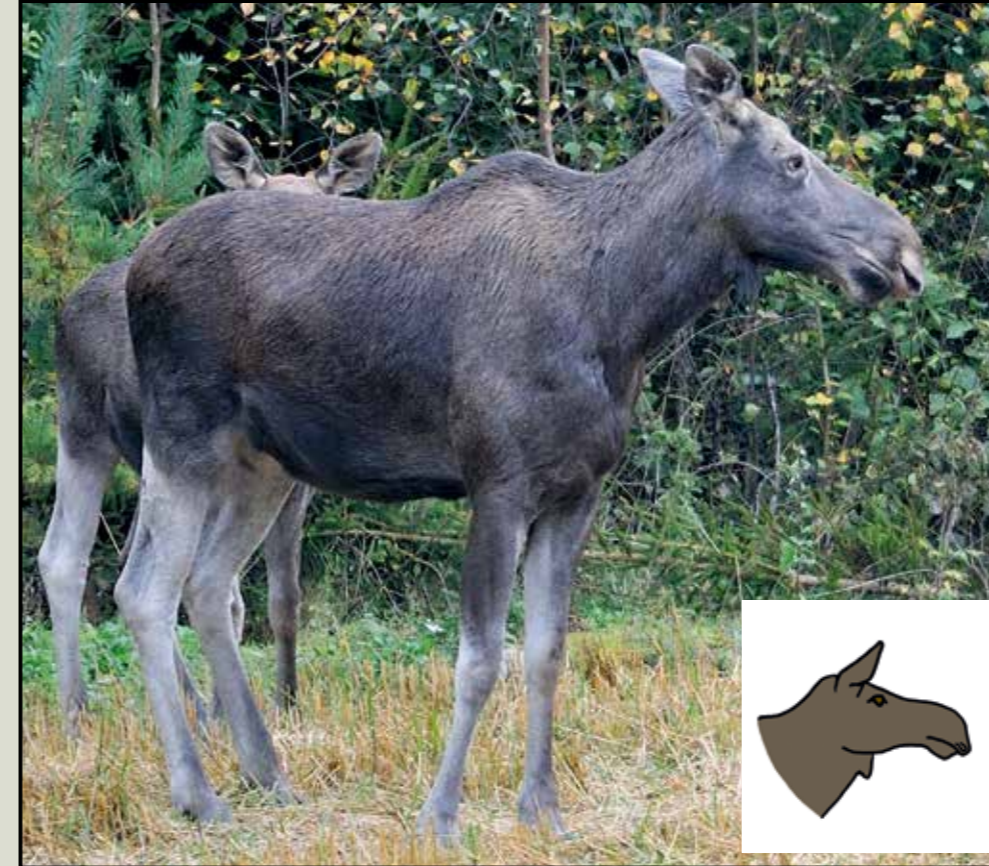
IDENTIFIERING AV ÄLGARS ÅLDER

- Exempel på indikatorer för levande älgars ålder och hur åldern kan kontrolleras

Älgarnas kroppstorlek växer med stigande ålder vilket kan utnyttjas vid identifiering av åldersgruppen. De olika åldersgrupperna har även andra för dem typiska särdrag, men en älgs utseende kan dock växla beroende av bland annat årstid och väderlek. Ofta behöver därför flera olika indikatorer utnyttjas för bestämning av rätt åldersgrupp.

En 1½ årig kviga har ett förhållandevis kort huvud, lätt kropp och förhållandevis raka ryg- och maglinjer.

En fullvuxen ko har ett förhållandevis långt huvud, kraftig kropp och förhållandevis kurviga ryg- och maglinjer.

Hur väl älgen kunde identifieras innan skottet, kan kontrolleras utgående från antalet tänder och tändernas utseende.

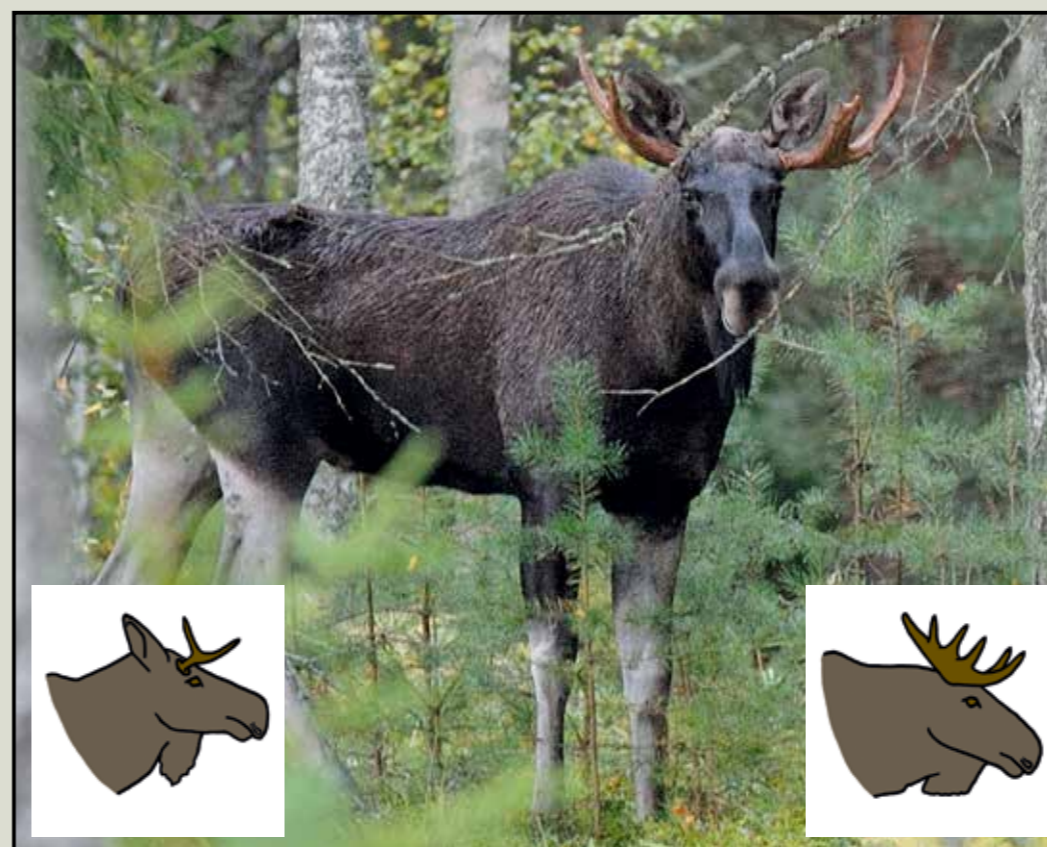
Kontrollering av fällda älgars ålder är alltså ett bra sätt att öva kunskaperna i identifiering av olika åldersgrupper

En ½ årig älg (kalv) har ett kort och trekantigt huvud samt en yvig man

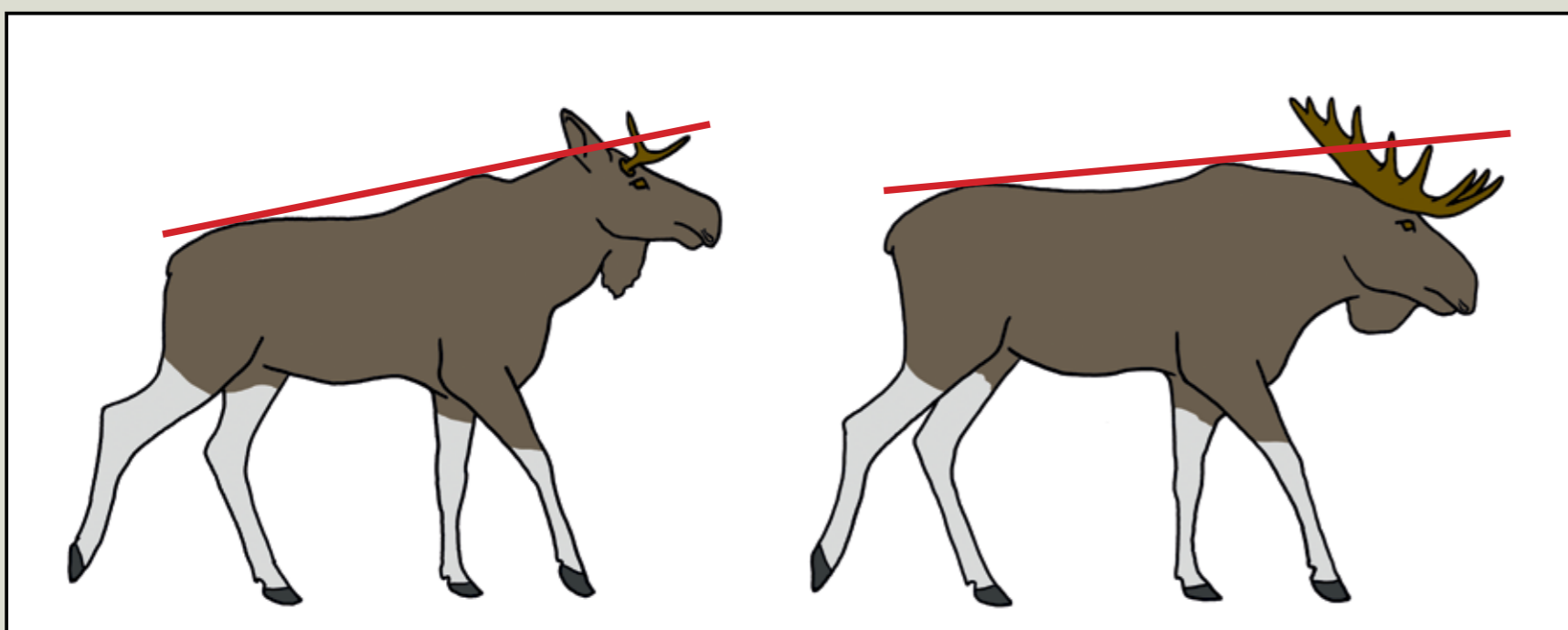
En 1½ årig tjur har en kort och lätt kropp, smal hals, små horn och ofta ett kort och högre huvud. Mellan underläppens bakre kant och haksäggets början finns en tydlig lucka.

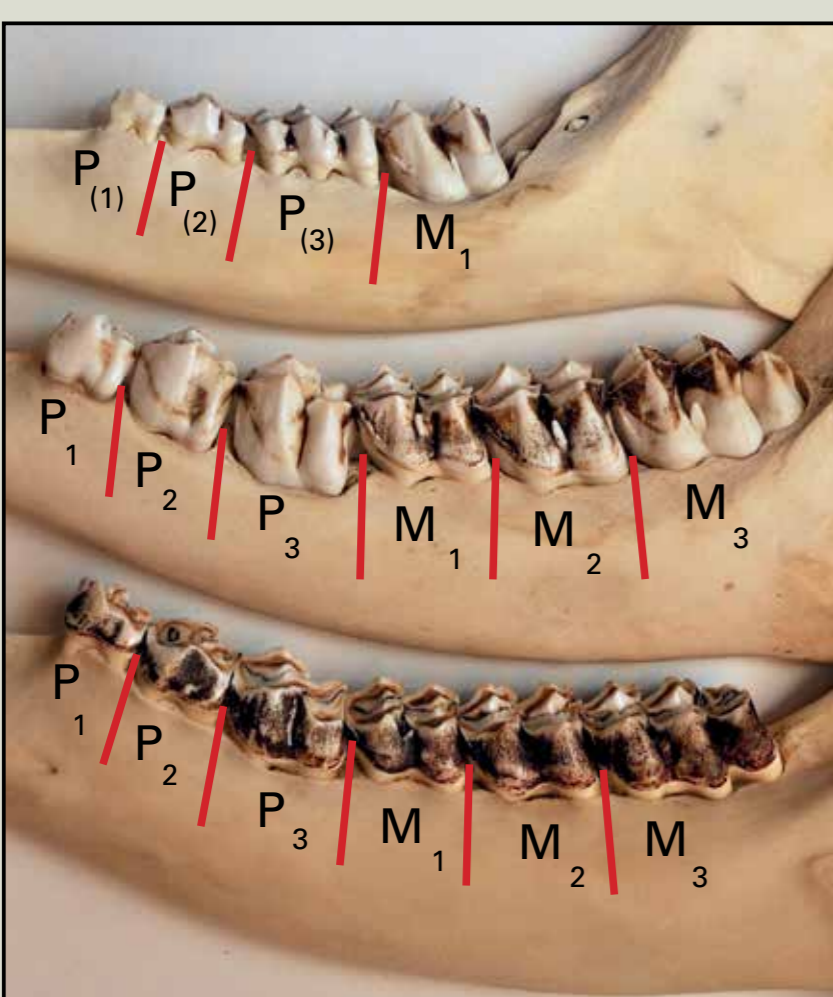
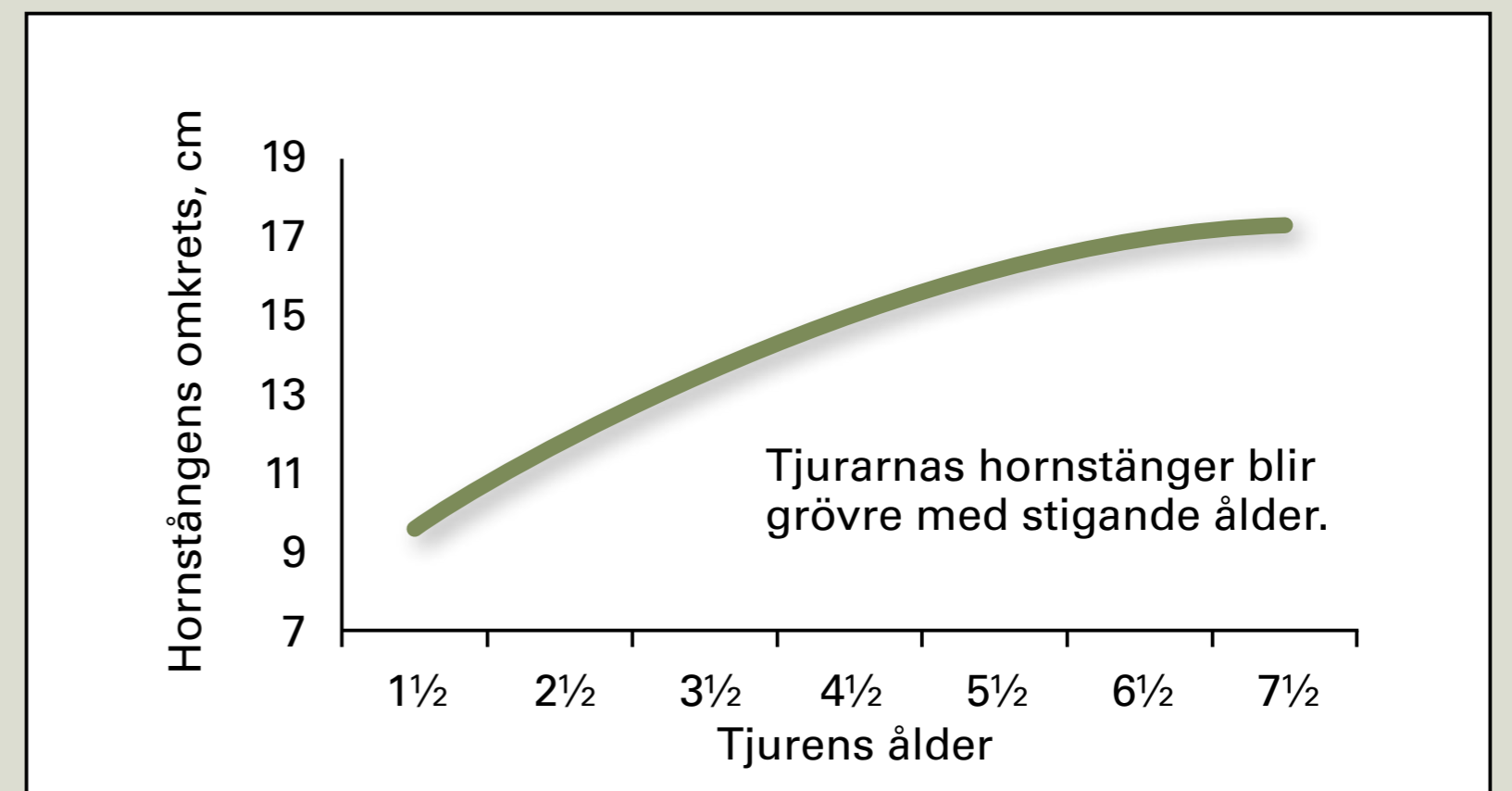
Tjurar i åldern 2½ – 5½ år har ännu en förhållandevis lätt kropp, smal hals och små horn. Man ser en tydlig lucka mellan underläppens bakre kant och haksäggets början bland tjurar i åldersgruppens yngre del. Äldre tjurars haksägg börjar genast efter underläppen.

En fullvuxen tjur ($\geq 6\frac{1}{2}$ år) har en massiv, nästan fyrkantig kropp, grov hals, stora och grova horn och ofta ett lågburet huvud. Haksägget börjar genast efter underläppen och är ofta kort och runt.

Om en tjur i en icke stressad situation rör sig så att dess bakhuvud ligger ovanom en föreställd linje från länd till bog, är tjuren ofta ung. Ligger bakhuvudet under linjen, är tjuren ofta fullvuxen.

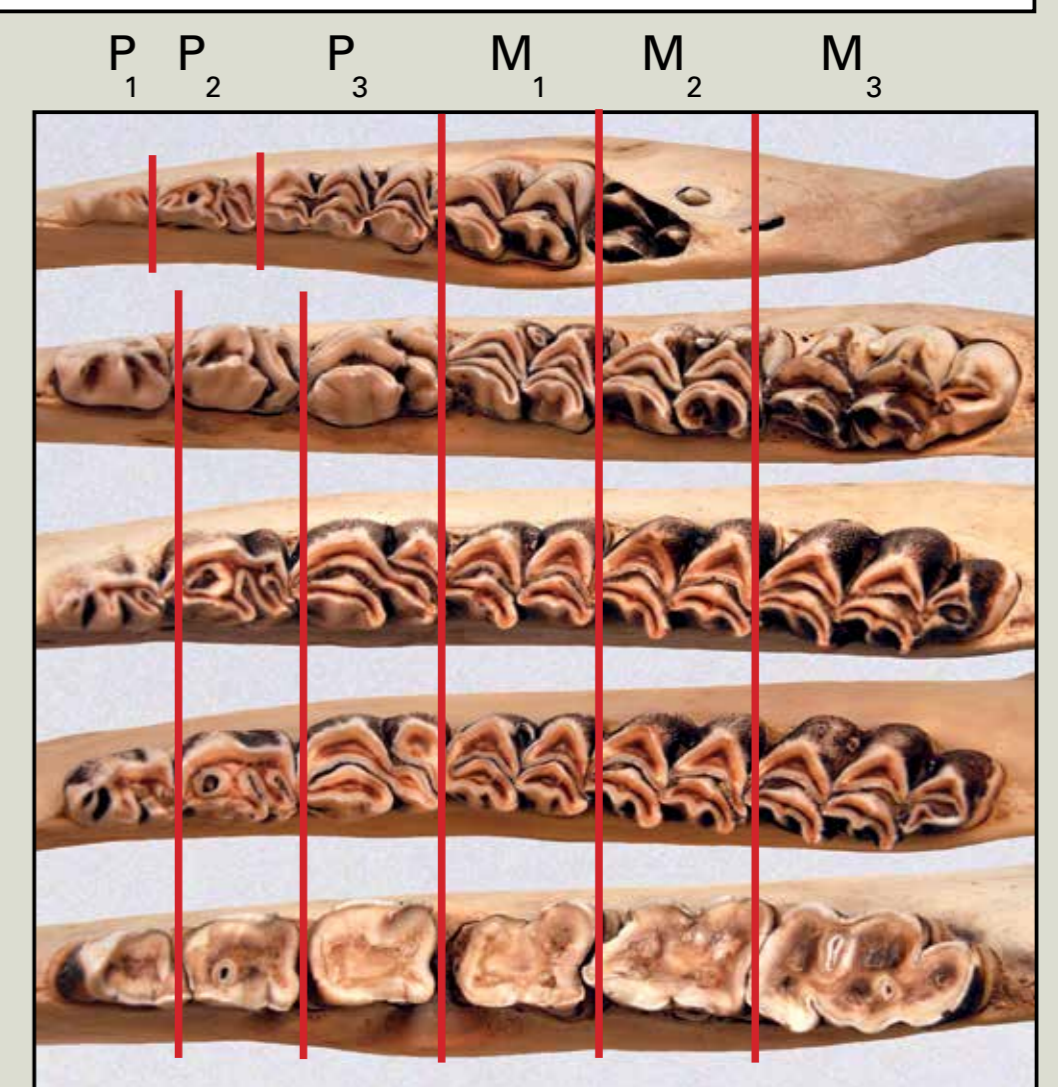
En normal kalv (½ år) har fyra kindtänder i underkäkens ena halva, varav den tredje framifrån (P3) är tredelad. En 1½-årig älg har sex kindtänder, varav de tre första (P1 – P3) är ljusare än de övriga. Också den sista tanden (M3) kan vara ljusare i och med att den nyligen kommit fram. En svagt utvecklade 1½-årig älg kan ännu ha mjölk-tänder kvar och därför ha den tredje tanden framifrån tredelad (P3). Älgar som är äldre än 2 år har sex kindtänder som alla är mörka till färgen.

Med hjälp av framtänderna kan en grov indelning göras. Älgar som är cirka 5½ år eller äldre har en mörk slityta på tandeggen. Ju äldre älgerna blir, desto tydligare och bredare blir den mörka slitytan. Om ingen mörk slityta kan ses är åldern cirka 4½ år eller lägre.

1½ åriga älgar kan lätt kännas igen med hjälp av den yttersta framtanden. Om tandroten är öppen så att en tandsticka ryms in, är älgerna 1½ år. Om tandroten vuxit ihop så att ingen tandsticka ryms in, är älgerna äldre.

En älgs tänder slits med åren. Från att vid unga år ha haft skarpa åsar, kommer kindtänderna med stigande ålder att bli allt mer utjämnade. Tändernas slitningsgrad kan alltså användas för att avgöra hur gammal en älg var. Uppifrån: kalv (½ år), ung (1½ år), ung (ca 3½ år), fullvuxen (ca 7½ år) och gammal (ca 20 år)

OBS! Dessa exempel visar endast grova riktlinjer. Lokala skillnader förekommer, så hur älgar utvecklas i det egna älgförvaltningsområdet bör studeras utgående från fällda älgars kända ålder.